

Statenvoorstel 42/12 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 21 september 2012

Statencommissie : Commissie voor Economische Zaken en
Bestuur, 31 augustus 2012

Onderwerp

Referendumverordening Noord-Brabant

's-Hertogenbosch

Datum

13 mei 2012

Corsanummer

3029370

Directie

-

Bijlage(n)

1

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

Burgerparticipatie op provinciaal niveau kan in tal van vormen voorkomen, al dan niet geïnstitutionaliseerd. Het staat de burger of instanties vrij over elk onderwerp van besluitvorming op ad hoc basis om een reactie te vragen.

Daarbij kan worden gedacht aan hoorzittingen, consultatierondes e.d., de niet-geïnstitutionaliseerde vormen van burgerparticipatie. Spreken we over geïnstitutionaliseerde vormen dan gaat het om bij wet of verordening vastgelegde vormen van inspraak.

Een eerste vorm daarbinnen is het spreekrecht waar burgers of vertegenwoordigers van organisaties gebruik van kunnen maken. Dit betreft het recht om onder bepaalde voorwaarden tijdens een commissievergadering in te spreken over een geagendeerd onderwerp.

De Inspraakverordening provincie Noord-Brabant 1995 regelt het vragen zienswijzen door Provinciale Staten, van burgers bij de voorbereiding van onder andere beleid.

Daarnaast kennen we de Verordening Burgerinitiatief uit 2005. Het recht op burgerinitiatief komt aan alle ingezetenen en belanghebbenden binnen de provincie toe en moet betrekking hebben op een onderwerp dat behoort tot de bevoegdheid van het provinciaal bestuur. Het verzoek tot plaatsing van een burgerinitiatief op de agenda van Provinciale Staten dient aan een aantal eisen te voldoen. Essentieel is dat het verzoek ondersteund moet worden door ten minste 1000 ondersteuningsverklaringen van initiatiefgerechtigden.

Tenslotte bestaat de mogelijkheid een volksraadpleging te organiseren voorafgaand aan de besluitvorming door Provinciale Staten. Het referendum komt in twee vormen voor, het raadplegend en het raadgevend referendum. Bij de eerste vorm neemt het bestuursorgaan zelf het initiatief, in het tweede geval komt het initiatief van de burger. De provincie Noord-Brabant heeft op dit moment geen verordening voor een raadplegend of raadgevend referendum. Hierdoor ontbreekt voor Provinciale Staten van Noord-Brabant een referendum te houden en voor de burgers de formele mogelijkheid een referendum te verzoeken.

Dit initiatiefvoorstel beoogt in die mogelijkheden te gaan voorzien.

1. Inleiding

De kern van dit Statenvoorstel is om de Brabantse kiezer via de mogelijkheid van een referendum in staat te stellen meer invloed te hebben op politieke besluitvorming. Het bestaan van meer directe vormen van democratie betekent een grotere maatschappelijke betrokkenheid van burgers. In een democratie met referendummogelijkheid blijken mensen meer oog te krijgen voor het feit dat ze samen een maatschappij aan het opbouwen zijn ¹. Ze gaan de collectieve sector meer als de hunne ervaren. In een democratie met referendummogelijkheid zal het bestuur de bevolking in het openbaar meer moeten overtuigen van nut en noodzaak van hun beleid. De politiek wordt daarmee transparanter.

Een definitie van politiek is: het organiseren van die zaken waarvan wij burgers het efficiënt vinden dat ze collectief worden geregeld, in plaats van door ieder individu voor zichzelf. Het bestuur (de overheid) is daarmee geen doel op zich: ze levert faciliteiten om haar burgers van dienst te zijn. Het eenmaal in de vier jaar sanctioneren van de keur aan opvattingen van een politieke partij via verkiezingen garandeert in het Nederlandse systeem vervolgens niet dat de standpunten waarmee de kiezers over de streep zijn getrokken tijdens verkiezingen daadwerkelijk overeind blijven. Partijen sluiten logischerwijs en onvermijdelijk compromissen. Dat hoeft op zichzelf geen probleem te zijn zolang de beleidsplannen een goede afspiegeling zijn van de wens van de kiezers.

¹ Verhulst, J. & Nijboer, A. (2007). Directe democratie: feiten, argumenten en ervaringen omtrent het referendum. Brussel: Democracy International.

B.S. Frey (1997b), „A constitution for knaves crowds out civic virtue“, *Economic Journal* 107, p. 1043-1053

Indien zich echter dossiers voordoen of nieuwe ontwikkelingen waarbij de burgers het idee hebben dat de bestuurders zeer tegen de wil van de kiezers in beleid ontwikkelen, moet er voor de burgers de mogelijkheid bestaan om tussentijds hun stem te laten horen. Dit is juist van belang vanwege het eerdergenoemde feit dat de politiek er moet zijn voor de burgers en niet andersom.

Ook andersom kan het soms voor de politiek van belang zijn om bij voorgenomen beleid eerst te toetsen of de nieuwe ideeën wel op draagvlak kunnen rekenen onder de bevolking.

2. Definitie en reikwijdte

Wanneer er in Nederland gesproken wordt over een referendum gaat het over een instrument binnen het stelsel van de representatieve democratie. Dat wil zeggen dat een referendum nimmer in de plaats kan treden van of corrigerend mag zijn ten opzichte van het orgaan dat beslissingsbevoegd is. Een zogenaamd bindend referendum kent Nederland grondwettelijk gezien (nog) niet. De reden hiervoor is dat volgens de Grondwet en de Provinciewet Provinciale Staten beslissingsbevoegd blijven ongeacht de uitkomst van het referendum. De Provinciewet verplicht de volksvertegenwoordigers om "zonder last" te beslissen. Desalniettemin is het hun plicht om namens de burgers te spreken en in dat licht bezien is een referendum een zeer geschikt instrument om de wens van de bevolking in kaart te brengen en mee te laten wegen bij de oordeelsvorming ten behoeve van de besluitvorming.

Zowel bij de zienswijze dat de overheid maatregelen dient te nemen die door de maatschappij gedragen worden alsmede dat besluitvorming over grote, nieuwe of door omstandigheden sterk gewijzigde kwesties instemming verdient van de bevolking, sluit het referendum dus goed aan. Door de instelling van een algemene referendumverordening op provinciaal niveau worden de Brabantse burgers actief bij het politieke besluitvormingsproces betrokken door hen een raadgevend instrument te geven en kunnen Provinciale Staten daar waar zij dat nodig of nuttig achten de burgers raadplegen. De bevolking kan en mag zich dus uitspreken over een majeur onderwerp op de politieke agenda voordat de Staten hierover een beslissing nemen.

In de voorliggende referendumverordening is uitgegaan van de gedachte dat de uitslag voor Provinciale Staten richtinggevend is en als een dringend advies zou moeten gelden. Het betreft een verordening voor de organisatie van een raadplegend of raadgevend referendum.

3. Vereisten en procedure

Voor het uitschrijven van een raadplegend referendum is besluitvorming via gewone meerderheid in Provinciale Staten de aangewezen manier.

Het organiseren van een raadgevend referendum kan geschieden via het indienen van een verzoek ondersteund met een bepaald aantal handtekeningen van kiesgerechtigde Brabanders. De drempel van het aantal benodigde handtekeningen dat een verzoek tot een raadgevend referendum ondersteunt moet optimaal zijn. Een te hoge drempel leidt ertoe dat een referendum onmogelijk of onhaalbaar wordt. Aan de andere kant moet wel duidelijk zijn dat er sprake is van een intensief verlangen bij een aanzienlijk deel van de bevolking.

De in deze referendumverordening voorgestelde procedure voor het doen van een verzoek tot het houden van een raadgevend referendum bestaat uit een verzoek van een burger ondersteund door een aantal handtekeningen zijnde 1/4 procent van het aantal kiesgerechtigde Brabanders (peilmoment meest recente provinciale verkiezingen).

Indien het verzoek om een raadgevend referendum ontvankelijk is verklaard, stellen Gedeputeerde Staten binnen acht weken na het besluit van Provinciale Staten om een referendum te houden, de datum voor het referendum vast. Deze datum dient uiterlijk zes maanden na het indienen van het geldige verzoek te liggen. Een minimale periode tussen het besluit tot het houden van een referendum en het referendum is 10 weken om zo eventuele campagnes en onafhankelijke voorlichting de kans te geven mensen goed geïnformeerd te laten deelnemen aan de stemming.

De uitslag is geldig als tenminste 15% van de kiesgerechtigden een stem heeft uitgebracht.

De stemming kan op verschillende manieren plaatsvinden, zoals via de gemeentelijke stemlokalen, per brief of internet, mits hierbij een correcte en juiste stemming gewaarborgd is. De wijze van stemming is niet in de verordening voorgeschreven. Bij het vaststellen van de datum bepalen Gedeputeerde Staten meteen de wijze van stemmen.

4. Uitvoerbaarheid en evaluatie

Volgens de verordening zijn Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor de uitvoering van het te houden referendum. De indiener adviseert het college nadrukkelijk de mogelijkheden van gebruik van het internet te overwegen binnen de waarborgen die aan een stemming worden gesteld.

Deze data en termijnen zijn uit praktische overwegingen gekozen. Voor de verzoekende kiesgerechtigde is de termijn tussen het verzoek en het daadwerkelijke referendum maximaal zes maanden plus een week. De besluitvorming wordt hierdoor met deze termijn opgeschort.

Binnen zes maanden na de dag van het eerst gehouden referendum op basis van deze verordening dan wel na afloop van de periode waarin dit eerste referendum is gehouden, evalueren Provinciale Staten dit referendum. Vier jaar na inwerkingtreding van deze verordening wordt de werking van deze verordening geëvalueerd.

5. Financiële inkadering initiatiefvoorstel

De kosten van referenda variëren naar gelang de wijze van organiseren ervan. Een referendum dat op zichzelf wordt georganiseerd is duurder dan wanneer het kan worden gecombineerd met verkiezingen voor bijvoorbeeld gemeenteraden. Diverse bronnen leiden tot een gemiddelde van € 1,25 per kiesgerechtigde. Daar waar sprake is van een hoger budget heeft dat veelal betrekking op hoge kosten voor informatievoorziening, bijvoorbeeld inclusief separate (d.w.z. los van de stemmingsoproep) huis-aan-huis informatiemailings.

Uitgangspunten in het huidige voorstel zijn:

- er is geen sprake van subsidiëring aan burgers, bedrijven of belangenorganisaties van de organisatiekosten voor de aanvraag van een referendum;
- er is geen campagnebudget of subsidiëring van campagne;
- indien het referendum kan samenvallen met andere verkiezingen dan geniet dit de voorkeur;
- indien het stemmen via internet kan plaatsvinden dan geniet dat de voorkeur.

Voorgesteld wordt om in de begroting 2013 een voorziening in het leven te roepen met een omvang van €1,25 per kiesgerechtigde per 4 jaar. Deze kan worden gevormd onder de noemer burgerparticipatie of toekomstbestendigheid van het openbaar bestuur. Uitgaande van 1.861.367 kiesgerechtigden bij de Statenverkiezingen van 2011 betreft het een totale voorziening van circa m€ 2,3.

6. Wettelijke inkadering initiatiefvoorstel

Het opstellen van een referendumverordening behoort tot de bevoegdheid van Provinciale Staten om de verordeningen die zij in het belang van de Provincie nodig oordelen (Artikel 145 Provinciewet) op te stellen. Er is geen hogere regeling die een kader oplegt, behoudens wellicht waarborgen die de Kieswet stelt.

- Provinciale Staten kunnen vanuit hun vertegenwoordigende rol initiatiefvoorstellen indienen. (Artikel 45, Reglement van Orde voor Provinciale Staten 2012);
- Lid 1. Lokale autonomie houdt in het recht en het vermogen van lokale autoriteiten, binnen de grenzen van de wet, een belangrijk deel van de openbare aangelegenheden krachtens hun eigen verantwoordelijkheid en in het belang van de plaatselijke bevolking te regelen en te beheren. (Artikel 3, Europees Handvest inzake lokale autonomie)
- Lid 2. Dit recht wordt uitgeoefend door raden of vergaderingen waarvan de leden zijn gekozen door middel van vrije, geheime, op gelijkheid berustende, rechtstreekse en algemene verkiezingen, en die over uitvoerende organen kunnen beschikken die aan hen verantwoording zijn verschuldigd. Deze bepaling staat op geen enkele wijze in de weg aan het houden van vergaderingen van burgers, aan een referendum, dan wel aan enige andere vorm van rechtstreekse deelname van de burgers waar dit is toegestaan bij wet. (Artikel 3, Europees Handvest inzake lokale autonomie)

Een referendum is een volksraadpleging waarbij kiesgerechtigden zich uitspreken over een voornemen tot besluit van Provinciale Staten. De verordening geeft de grondslag voor het verzoeken en houden van een dergelijk referendum.

7. Toelichting Referendumverordening

§ 1 Algemene bepalingen

Artikel 2 Voorwerp van referendum

Het voorwerp van referendum is afgebakend tot alles wat ter besluitvorming aan Provinciale Staten wordt voorgelegd. Het is derhalve niet beperkt tot het vaststellen van algemeen verbindende voorschriften of andere besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht maar tot alle plannen, kadervoorstellen, beleidsvisies etc. waarvoor Provinciale Staten om besluitvorming wordt gevraagd.

Het dient te gaan om onderwerpen die grote maatschappelijke, economische, milieu-hygiënische of ruimtelijke gevolgen heeft voor de provincie Noord-Brabant of haar inwoners, dan wel voor een specifieke regio van de provincie Noord-Brabant respectievelijk haar inwoners.

Artikel 4 Nadere regels

Nadat Provinciale Staten hebben vastgesteld dat het verzoek om een referendum aan alle gestelde vereisten voldoet, is het aan Gedeputeerde Staten om een datum voor een referendum en de wijze waarop het referendum wordt gehouden, vast te stellen. Verder zijn Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor de uitvoering van het referendum. Voor deze bevoegdheden wordt aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid tot het stellen van nadere regels toegedeeld.

§ 2 Het raadgevend referendum

Artikel 5 Indienen van het verzoek

Zodra een onderwerp rijp is voor besluitvorming door Provinciale Staten en ter voorbereiding daarop op de agenda van een Statencommissie wordt geagendeerd, is het mogelijk een referendum te verzoeken. Het besluit om een referendum te houden wordt vervolgens in de betreffende vergadering van Provinciale Staten gehouden, ongeacht de uitkomst uit de commissievergadering.

Artikel 6 Beslissing op het verzoek

Het besluit tot het houden van een referendum is een gebonden besluit, dat wil zeggen dat Provinciale Staten een verzoek niet kunnen weigeren indien is voldaan aan alle in deze verordening gestelde vereisten.

Als een verzoek om een referendum is gedaan, wordt de besluitvorming over het onderwerp waarvoor referendum is gevraagd aangehouden tot na het referendum. Provinciale Staten dienen zo snel mogelijk te beslissen op het verzoek opdat vervolgens Gedeputeerde Staten zo snel mogelijk een datum kunnen vaststellen.

§ 3 Het raadplegend referendum

Artikel 8 Beslissing op het verzoek

Het besluit tot het houden van een referendum is een gebonden besluit, dat wil zeggen dat Provinciale Staten een verzoek niet kunnen weigeren indien is voldaan aan alle in deze verordening gestelde vereisten.

Als een verzoek om een referendum is gedaan, wordt de besluitvorming over het onderwerp waarvoor referendum is gevraagd aangehouden tot na het referendum.

Provinciale Staten dienen zo snel mogelijk te beslissen op het verzoek opdat vervolgens Gedeputeerde Staten zo snel mogelijk een datum kunnen vaststellen.

§ 4 De procedure van het referendum

Artikel 9 Vaststellen datum referendum

De termijnen in dit artikel zijn bepaald door uitvoerbaarheid in de praktijk. Omdat gemeenten niet verplicht zijn om mee te werken, is het houden van een referendum op een klassieke wijze door middel van gemeentelijke stembureau's niet altijd haalbaar. Gedeputeerde Staten onderzoeken bij ieder concreet besluit tot het houden van een referendum of er medewerking is, op welke termijn en welke andere manieren kunnen worden gehanteerd voor het referendum. Hiervoor hebben Gedeputeerde Staten een termijn van maximaal acht weken. Vanwege de nodige organisatie aan een referendum is de termijn waarop een referendum kan worden georganiseerd gesteld op vier maanden na de besluitvorming door Gedeputeerde Staten, zijnde maximaal zes maanden na de besluitvorming van Provinciale Staten.

Vanzelfsprekend kan van de termijnen worden afgeweken, binnen de genoemde grenzen, om aan te sluiten bij andere verkiezingen.

Artikel 10 Vraagstelling

De voorkeur gaat uit naar een vraagstelling voor of tegen het ontwerp-besluit. Wettelijk is deze beperking nergens vastgelegd. Daarom kan ook een meerkeuzevraag aan de burger worden voorgelegd waarbij de burger kan kiezen tussen verschillende plannen of verschillende uitvoeringen van een plan .

Artikel 12 De stemming

De groep van kiesgerechtigden die mogen stemmen in het kader van het referendum, wordt anders bepaald dan de kiesgerechtigden die bevoegd zijn het verzoek in te dienen of te ondersteunen. Immers wordt voor het verzoek uitgegaan van de laatste Statenverkiezingen en voor het referendum uitgegaan van kiesgerechtigdheid op de datum van of in de periode van het referendum.

Dit artikel bevat verder de waarborgen voor het houden van een referendum.

Artikel 13 De geldigheid van de uitslag

Uitslag van de stemming is de telling van het aantal stemmen. Vervolgens stellen Provinciale Staten vast wat de uitslag is van het referendum.

§ 5 Straf- en slotbepalingen

Artikel 17 Overgangsbepaling

Het belang van de overgangsbepaling is er in gelegen dat onderwerpen die nu de op agenda van Provinciale Staten worden geplaatst maar zijn voorbereid voordat deze verordening in werking is getreden, niet meer vatbaar zijn voor een referendum.

8. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgaande ontwerpbesluiten.

R. Dol	drs. P. van der Kammen	M. Frijters, LL.B, BHS
fractievoorzitter PVV	penningmeester fractie PVV	vicevoorzitter fractie PVV

Bijlage:

1. Onderzoeksresultaten enquête NoTies onder Brabanders over referendum (ter informatie).

BIJLAGE: ONDERZOEK T.A.V. REFERENDUMWENSEN BRABANDERS

Mede ingegeven door landelijk in ontwikkeling zijnde referendumwetgeving liet de PVV Noord-Brabant in januari 2012 onderzoeksbureau NoTies een enquête uitvoeren onder de Brabanders over hun mening ten aanzien van een bindend en niet-bindend referendum.

Onderzoek PVV Noord-Brabant (januari 2012)

Vraag: Wat is uw mening over de invoering van een provinciale volksraadpleging of referendum?

	voor belangrijke kwesties moet de Brabantse burger via een (vrijblijvende) volksraadpleging naar hun mening	voor belangrijke kwesties moet de Brabantse burger via een (bindend) referendum naar hun mening worden gevraagd	a en b moeten beide kunnen worden ingezet, afhankelijk van het belang van de kwestie	een provinciale volksraadpleging of referendum hoeft van mij niet zo nodig	ik ben tegen de invoering van een provinciale volksraadpleging of referendum	totaal	Voor	Twijfel/ hoeft niet	Tegen
(afgezet tegen stemgedrag mrt2011)									
VVD	16%	25%	41%	5%	13%	100%	82%	5%	13%
CDA	22%	11%	39%	20%	9%	100%	71%	20%	9%
PVV	23%	45%	25%	7%	1%	100%	92%	7%	1%
SP	13%	31%	42%	9%	4%	100%	87%	9%	4%
PvdA	24%	14%	44%	13%	6%	100%	82%	13%	6%
D66	25%	17%	39%	10%	10%	100%	80%	10%	10%
Groen Links	31%	14%	32%	6%	17%	100%	77%	6%	17%
50Plus *	0%	25%	75%	0%	0%	100%	100%	0%	0%
Partij voor de Dieren *	24%	30%	24%	15%	8%	100%	77%	15%	8%
ChristenUnie/SGP *	13%	0%	56%	30%	0%	100%	70%	30%	0%
overig/niet/blanco	25%	21%	40%	8%	6%	100%	86%	8%	6%
Totaal	21%	22%	40%	10%	7%	100%	83%	10%	7%
#	162	169	298	72	54	754	629	72	54

* kleine aantallen, percentages niet betrouwbaar genoeg voor conclusies

Vraag: Zou u gaan stemmen indien u via een provinciale volksraadpleging of referendum naar uw mening wordt gevraagd over een Brabantse aangelegenheid?

antwoord	%	aantal
Ja	75,2%	567
Nee	9,4%	71
Weet ik niet	15,4%	116
	100%	754

Steekproef verantwoording		
Projectnummer	PV12001	
Projectnaam	BrabantStad	
Start veldwerk	18 januari 2012	
Einde veldwerk	22 januari 2012	
	aantallen	percentage*
Aantal verstuurd uitnodigingen	1520	100%
Aantal gestart	946	62%
Te Laat	146	10%
Screen Out	5	0%
Quota Out		0%
Complete	754	50%
*percentage op basis van aantal verstuurd uitnodigingen		

Ontwerp-besluit 42/12 B I

Voorgestelde behandeling:
PS-vergadering : 21 september 2012

Onderwerp

Referendumverordening Noord-Brabant

's-Hertogenbosch

Datum

13 mei 2012

Corsanummer

3029370

Directie

-

Bijlage(n)

1

Provinciale Staten van Noord-Brabant;

Gelezen het Initiatiefvoorstel van de Partij voor de Vrijheid inzake een Referendumverordening voor de Provincie Noord-Brabant d.d. 13 mei 2012;

Gelet op artikel 145 van de Provinciewet;

Overwegende dat het past in het streven van de Provincie Noord-Brabant om de politiek dichter bij de burgers te brengen;

Overwegende dat een volksraadpleging een middel is om de burger dichter bij de politiek te betrekken;

Overwegende dat het kunnen houden van een volksraadpleging een wettelijke grondslag vereist;

Overwegende dat de provincie Noord-Brabant geen referendumverordening kent;

Besluiten vast te stellen de volgende verordening:

§ 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. kiesgerechtigden: ingezetenen van de Provincie Noord-Brabant die krachtens de Kieswet kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van leden van Provinciale Staten;
- b. raadgevend referendum: referendum op initiatief van kiesgerechtigden;
- c. raadplegend referendum: referendum op initiatief van leden van Provinciale Staten.

Artikel 2 Voorwerp van referendum

1. Een referendum kan worden gehouden over een ontwerp-besluit dat aan Provinciale Staten ter vaststelling wordt voorgelegd en grote maatschappelijke, economische, milieu-hygiënische of ruimtelijke gevolgen heeft voor de provincie Noord-Brabant of haar inwoners, dan wel voor een specifieke regio van de provincie Noord-Brabant respectievelijk haar inwoners.
2. Géén referendum kan worden gehouden over een besluit als bedoeld in het eerste lid:
 - a. dat strekt tot uitvoering van verdragen of besluiten van volkenrechtelijke organisaties;
 - b. dat strekt tot uitvoering van besluiten van het Rijk;
 - c. dat strekt tot uitvoering van een wet of besluit voor zover die wet of dat besluit strekt tot uitvoering van verdragen of besluiten van volkenrechtelijke organisaties;
 - d. waar Provinciale Staten bij het nemen van het besluit geen ruimte hebben voor het maken van keuzes van beleidsinhoudelijke aard;
 - e. dat uitsluitend strekt tot intrekking van een besluit naar aanleiding van een daarover gehouden referendum;
 - f. dat uitsluitend betrekking heeft op de rechtspositie van ambtsdragers of gewezen ambtsdragers als zodanig, dan wel hun nagelaten betrekkingen of rechthebbenden;
 - g. dat uitsluitend betrekking heeft op de provinciale belastingen krachtens hoofdstuk XV van de Provinciewet of belastingen krachtens andere wetten dan de Provinciewet;
 - h. waarvan het belang van het besluit niet opweegt tegen de verantwoordelijkheid van de provincie voor kwetsbare groepen en hun plaats in de samenleving;

- i. waarover reeds een referendum is gehouden of de mogelijkheid van inspraak, al dan niet op grond van de Inspraakverordening Provincie Noord-Brabant 1995, is geboden.

Artikel 3 Doelstelling referendum

Door middel van een referendum kunnen burgers richting geven aan de besluitvorming door Provinciale Staten.

Artikel 4 Nadere regels

Gedeputeerde Staten kunnen nadere regels vaststellen met betrekking tot de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan een besluit als bedoeld in de artikelen 6 en 8.

§ 2 Het raadgevend referendum

Artikel 5 Indienen van het verzoek

1. Iedere kiesgerechtigde kan bij Provinciale Staten een verzoek tot het houden van een raadgevend referendum indienen.
2. Het verzoek, bedoeld in het eerste lid, dient te voldoen aan de volgende vereisten:
 - a. het verzoek wordt schriftelijk ingediend;
 - b. het verzoek wordt ingediend bij Provinciale Staten uiterlijk een week voor de vergadering van een commissie als bedoeld in artikel 2, eerste lid van de Reglement op de statencommissies Noord-Brabant 2012 Provinciewet of de vergadering van Provinciale Staten waarop het ontwerp-besluit dat voorwerp is van referendum staat geagendeerd;
 - c. het verzoek bevat tenminste:
 - 1°. een aanduiding van het besluit van Provinciale Staten waar het verzoek op is gericht;
 - 2°. een handtekening van elke verzoeker, met een opgave van diens naam, adres, leeftijd, woonplaats.
 - d. het verzoek wordt ondersteund door tenminste een kwart procent van de kiesgerechtigden van de laatstgehouden verkiezing van de leden van Provinciale Staten.

Voor het indienen van het verzoek stellen Gedeputeerde Staten een formulier vast.

Artikel 6 Beslissing op het verzoek

1. Provinciale Staten besluiten tot het houden van een raadgevend referendum indien is voldaan aan de artikelen 2 en 5.

2. Tegelijk met het besluit, bedoeld in het eerste lid, besluiten Provinciale Staten tot het aanhouden van hun besluitvorming over het ontwerp-besluit dat voorwerp is van het referendum.
3. Provinciale Staten besluiten op het verzoek tot het houden van een raadgevend referendum:
 - e. indien het betreft een ontwerp-besluit dat was geagendeerd voor de vergadering van een commissie: in de eerstvolgende vergadering van Provinciale Staten;
 - f. indien het betreft een ontwerp-besluit dat is geagendeerd voor de vergadering van Provinciale Staten: in de vergadering van Provinciale Staten waarop het onderwerp dat voorwerp is van het referendum staat geagendeerd.
4. Provinciale Staten kunnen de beslissing, bedoeld in het eerste lid, eenmaal verdagen tot de eerstvolgende vergadering.
5. Het besluit, bedoeld in het eerste lid, wordt binnen zeven dagen na de vergadering van Provinciale Staten bekend gemaakt door plaatsing in het Provinciaal blad.

§ 3 Het raadgevend referendum

Artikel 7 Indienen van het verzoek

1. Ieder lid van Provinciale Staten kan bij Provinciale Staten een verzoek tot het houden van een raadgevend referendum indienen.
2. Het verzoek, bedoeld in het eerste lid, dient te voldoen aan de volgende vereisten:
 - a. het verzoek wordt schriftelijk ingediend;
 - b. het verzoek wordt ingediend bij Provinciale Staten uiterlijk een week voor de vergadering van een commissie als bedoeld in artikel 2, eerste lid van de Reglement op de statencommissies Noord-Brabant 2012 of de vergadering van Provinciale Staten waarop het voorwerp van referendum staat geagendeerd;
 - c. het verzoek bevat tenminste:
 - 1°. een aanduiding van het besluit van Provinciale Staten waar het verzoek op is gericht;
 - 2°. een handtekening van elke verzoeker;
 - d. het verzoek wordt ondersteund door tenminste een vijfde van het aantal leden waaruit Provinciale Staten bestaat.

Artikel 8 Beslissing op het verzoek

1. Provinciale Staten besluiten tot het houden van een raadgevend referendum indien voldaan is aan de artikelen 2 en 7.

2. Tegelijk met het besluit, bedoeld in het eerste lid, besluiten Provinciale Staten tot het aanhouden van hun besluitvorming over het voorwerp van referendum.
3. Provinciale Staten besluiten tot het houden van een raadplegend referendum in de vergadering van Provinciale Staten waarop het voorwerp van referendum staat geagendeerd.
4. Provinciale Staten kunnen het besluit, bedoeld in het eerste lid, eenmaal verdagen tot de eerstvolgende vergadering.
5. Het besluit, bedoeld in het eerste lid, wordt binnen zeven dagen na de vergadering van Provinciale Staten bekend gemaakt door plaatsing in het Provinciaal blad.

§ 4 De procedure van het referendum

Artikel 9 Vaststellen datum referendum

1. Gedeputeerde Staten stellen uiterlijk acht weken na het besluit om een referendum te houden de dag dan wel de periode vast waarop het referendum wordt gehouden, met dien verstande dat het referendum niet later plaatsvindt dan uiterlijk zes maanden na de dag waarop Provinciale Staten besloten hebben tot het houden van een referendum.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen Gedeputeerde Staten besluiten om het referendum te laten plaatsvinden gelijktijdig met verkiezingen voor de gemeenteraad, Provinciale Staten, de Tweede Kamer der Staten-Generaal of het Europees Parlement, met dien verstande dat de datum waarop het referendum plaatsvindt niet later is dan uiterlijk een half jaar na het besluit om een referendum te houden.
3. Er kunnen meerdere referenda op dezelfde dag dan wel in dezelfde periode worden gehouden.
4. Gedeputeerde Staten mogen de termijn van zes maanden, genoemd in het eerste lid, overschrijden indien binnen twee maanden na afloop van die termijn algemene verkiezingen worden gehouden en het referendum hiermee worden gecombineerd.

Artikel 10 Vraagstelling

1. Provinciale Staten stellen de vraagstelling en antwoordcategorieën vast.
2. Provinciale Staten dragen bij het formuleren van de vraagstelling, bedoeld in het eerste lid, zorg dat de strekking daarvan overeenkomt met de vraagstelling die is opgenomen in het verzoek om een referendum.

Artikel 11 Uitvoering

1. Gedeputeerde Staten zijn belast met de organisatie en uitvoering van het referendum.

2. Gedeputeerde Staten zijn tevens belast met het zorgdragen voor een neutrale informatievoorziening.

Artikel 12 De stemming

1. Kiesgerechtigd voor het referendum zijn degenen die op de dag van het referendum, dan wel de eerste dag van de periode waarin het referendum wordt gehouden, volgens de Kieswet kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van de leden van Provinciale Staten.
2. Tenminste 10 dagen voor de dag van het referendum, dan wel voor de eerste dag van de periode waarin het referendum wordt gehouden, ontvangt elke kiesgerechtigde van Gedeputeerde Staten een stempas of stembiljet.
3. Op de stempas of het stembiljet wordt een volgnummer vermeld.
4. Gedeputeerde Staten stellen vast op welke wijze er wordt gestemd.
5. De wijze van stemmen wordt zo gekozen dat gewaarborgd is
 - a. dat iedere kiesgerechtigde in de gelegenheid is zijn stem uit te brengen;
 - b. dat bij het uitbrengen van de stem de identiteit van de kiesgerechtigde kan worden vastgesteld.
6. De bepalingen van de Kieswet zijn van overeenkomstige toepassing voor zover hiervan niet bij deze verordening wordt afgeweken.

Artikel 13 De geldigheid van de uitslag

1. Gedeputeerde Staten delen Provinciale Staten zo spoedig mogelijk de uitslag van de stemming mee.
2. Provinciale Staten stellen de uitslag van het referendum binnen één week na stemming vast.
3. Van een geldige uitslag is sprake indien minimaal 15% van de voor stemming opgeroepen kiesgerechtigden zijn of haar stem heeft uitgebracht.
4. De uitslag, bedoeld in het tweede lid, wordt binnen zeven dagen na de vergadering van Provinciale Staten bekend gemaakt door plaatsing in het Provinciaal Blad.

Artikel 14 De besluitvorming naar aanleiding van de uitslag

Provinciale Staten besluiten uiterlijk binnen zes weken na de dag van het referendum over het voornemen tot besluit of project in de ontwerpfase dat onderwerp was van het referendum.

§ 5 Straf- en slotbepalingen

Artikel 15 Strafbepaling

Met hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie wordt gestraft degene die:

- a. stembiljetten, volmachtbewijzen of referendumkaarten namaakt of vervalst met het oogmerk deze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;
- b. stembiljetten, volmachtbewijzen of referendumkaarten die hij zelf heeft nagemaakt of vervalst of waarvan de valsheid of vervalsing hem, toen hij deze ontving, bekend was, opzettelijk als echt en onvervalst gebruikt of door anderen doet gebruiken, dan wel deze met het oogmerk om deze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken, in voorraad heeft;
- c. stembiljetten, volmachtbewijzen of referendumkaarten voorhanden heeft met het oogmerk deze wederrechtelijk te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;
- d. als gemachtigde stemt voor een persoon, wetende dat deze is overleden.

Artikel 16 Evaluatie

1. Binnen zes maanden na de dag van het eerst gehouden referendum op basis van deze verordening dan wel na afloop van de periode waarin dit eerste referendum is gehouden, houden Provinciale Staten een evaluatie van dit referendum.
2. Vier jaar na inwerkingtreding van deze verordening wordt de werking van deze verordening geëvalueerd.

Artikel 17 Overgangsbepaling

Op besluiten als omschreven in artikel 2 die naar het oordeel van Provinciale Staten hun grondslag vinden in een beslissing die is genomen vóór de inwerkingtreding, is deze verordening niet van toepassing.

Artikel 18 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 19 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Referendumverordening Noord-Brabant.

's-Hertogenbosch, 21 september 2012
Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier

Ontwerp-besluit 42/12 B II

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 21 september 2012

Onderwerp

Referendumverordening Noord-Brabant

's-Hertogenbosch

Datum

13 mei 2012

Corsanummer

3029370

Directie

-

Bijlage(n)

1

Provinciale Staten van Noord-Brabant;

Gelezen het Initiatiefvoorstel van de Partij voor de Vrijheid inzake een Referendumverordening voor de Provincie Noord-Brabant d.d. 13 mei 2012;

Besluiten om in de begroting 2013 een voorziening in het leven te roepen met een omvang van €1,25 per kiesgerechtigde per 4 jaar onder de noemer burgerparticipatie/toekomstbestendigheid van het openbaar bestuur.

's-Hertogenbosch, 21 september 2012
Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier